

Remissyttrande

Utfärdat 2024-05-16

Diarienummer N608-1063/24

Handläggare: Daniela Fjellman

E-post: daniela.fjellman@forskola.goteborg.se

Förskoleförvaltningens remissyttrande över Göteborgs stads åtgärdsplan mot buller 2024–2028

Förvaltningens yttrande

Följande avsnitt besvarar frågorna som angavs i följebrevet till remissen.

• Saknas det någon/några åtgärder?

Planens åtgärdsområden är relevanta utifrån stadens ljudmiljö, men åtgärderna som redogörs för i planen fokuserar mer på skyddsåtgärder än hantering av bullerkällorna. Det är viktigt att stadens styrning arbetar med åtgärder som faktiskt bidrar till minskat buller.

I planen anges åtgärdsområden som inte kommer ingå i planarbetet men som bedöms skulle ha stor positiv effekt på ljudmiljön i Göteborg. Dessa åtgärder handlar just om åtgärder vid bullerkällan, exempelvis genom införande av miljözon 3, arbeta med hastighetsgränser, utökat dubbdäcksförbud, elektrifiering och minskad biltrafik. I IVL svenska miljöinstitutets studie från 2023 *Vägledning för renare luft och mindre buller på förskolegårdar*, lyfts denna typ av åtgärder fram som särskilt effektiva för att förbättra båda bullernivåer och luftkvalitet via förskolegårdar.

I avsnitten om genomförande beskrivs på flera ställen en begränsad framdrift när det gäller att förbättra stadens ljudmiljö. Åtgärderna som nu föreslås handlar till stora delar om fortsatt analys och kartläggningsarbete, vilket i sig inte leder till minskat buller.

Sammantaget krävs mer konkreta åtgärder som bidrar till minskat buller, för att åtgärdsplanens syfte ska kunna uppnås. Här är det också viktigt att inkludera ett helhetsperspektiv och tydligare synliggöra hur bullerfrågor ska hanteras tillsammans med andra mål och processer inom staden.

• Finns det någon åtgärd som bör tas bort?

Nej, fokus bör vara att lägga till åtgärder med mer direkt effekt på bullernivåerna samt att justera befintliga åtgärder så att de blir tydliga och möjliga att genomföra.

• Finns det åtgärder som kräver justering?

Planen som helhet behöver justeras för att mer fokusera på åtgärder som bidrar till minskade bullernivåer, i stället för att primärt handla om skyddsåtgärder.

Inom åtgärdsområdet förskolor och grundskolor krävs omfattande justeringar för att innehållet ska bli tydligt och åtgärderna ska vara genomförbara. I nuvarande utformning är det svårt för förskoleförvaltningen att identifiera hur nämndens verksamhet påverkas.

Åtgärden Uppfylla målnivån i indikatorn i Göteborgs stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 gällande god ljudmiljö på äldre förskolor anger inte vad det är för typ av åtgärder som skulle bidra till att uppfylla målnivån eller vilka förskolor som skulle vara relevanta. Det anges att urvalet ska detaljstuderas för att göra en teknisk och ekonomisk analys, men det anges inte hur det ska genomföras eller när det ska genomföras. Det är också svårt att bedöma åtgärden ur ett lokalplaneringsperspektiv när information saknas om vilka förskolor som berörs. Det kan vara så att verksamheter ska flyttas eller stängas ner, vilket skulle innebära att åtgärder för att minska buller på förskolegårdar inte är relevant. Det går dock inte att bedöma utifrån åtgärdens beskrivning.

Det framkommer inte om det är huvudansvariga nämnderna som ska genomföra analysen eller om det är miljöförvaltningen som har tagit fram förslaget till plan. Där anges också att en dialog om ansvarsfördelning ska ske för varje förskola som blir aktuell för åtgärd, utan att beskriva hur genomförandet av dialogen ska ske.

Åtgärden beskriver inte hur många förskolor som skulle beröras, där anges i stället att antalet ska detaljstuderas under åtgärdsplanens programperiod. I planen framgår att 64 förskolor bedöms ha dålig ljudmiljö, men det framgår inte hur många av dessa som berörs av denna åtgärd.

Kostnaden för åtgärden beräknas till 1,5 - 2 miljoner per förskola, men eftersom omfattningen inte beskrivs är det omöjligt att få en ekonomisk överblick. I planen framgår inte hur kostnaden är beräknad. Vid vissa områden och byggnader kan mer komplexa lösningar krävas, vilket generellt är kostnadsdrivande. Om samtliga 64 förskolor är kommunala, kräver åtgärder och kostnadsuppskattningen är korrekt så innebär det en kostnad om ca 130 miljoner kronor. Hyresmodellen som tillämpas för stadsfastighetsnämndens verksamhetslokaler innebär finansiering genom självkostnadshyra. Därmed ska åtgärderna i planen finansieras av förskoleförvaltningen. Det ekonomiska utrymmet finns inte inom förskoleförvaltningens nuvarande budgetram och i planen föreslås inga centrala medel inom staden för att bekosta åtgärderna.

Åtgärden *Samarbete med Trafikverket* behöver ange information om vilka förskolor som är berörda och hur samarbetet med Trafikverket avser att genomföras. Trafikverket och Göteborgs Stad har olika ambitionsnivåer avseende genomförande av bullerskyddsåtgärder på förskolegårdar; Göteborgs Stad har högre ambitionsnivåer. Åtgärden behöver inkludera en beskrivning av hur man avser att hantera förskolegårdar som utsätts för buller från statliga vägar, men som ligger under Trafikverkets nivå och över stadens nivå.

Sammantaget krävs omfattande justeringar av åtgärdsområdet förskolor och grundskolor. Det måste tydligt framgå omfattningen av berörda förskolor, faktiskt kostnad och finansieringsmodell, typ av åtgärd, ansvarsfördelning och arbetsprocess.

Inom åtgärdsområdet parker och grönområden finns åtgärden *Formulera en metod för bedömning av god ljudmiljö för parker och grönområden*. Här beskrivs kopplingen mellan biologisk mångfald och god ljudmiljö, där det finns ett behov att ta fram en metod för utvärdering. I arbetet med denna åtgärd bör beaktas att man inom ramen för stadsplaneringen med fördel kan arbeta med förskolegårdar som grönområden. Det gynnar barns utomhusmiljö på förskolan samt medborgarnas tillgång till grönområden i sitt närområde.

• Vilka ser ni som de mest avgörande faktorerna för att åtgärdsplanen ska leda till handling?

En avgörande faktor för att planen ska leda till handling är att förtydliga hur finansieringen ska hanteras. Om centrala medel saknas och genomförandet innebär ökade hyreskostnader för förskolorna kommer det att försvåra framdriften i arbetet.

Det är viktigt att identifiera hur åtgärdsområden förhåller sig till varandra och i vilken ordning som vissa åtgärder ska prioriteras. Ska de åtgärderna som planen anger är mest effektiva men också svårast att arbeta med prioriteras före de som fokuserar på skyddsåtgärder? Ska det vara tvärtom då skyddsåtgärderna avser att skydda känsliga grupper, exempelvis barn. Här krävs en tydligare riktning, utifrån planens syfte om en god ljudmiljö.

Planen behöver förtydliga vad som händer om en analys landar i att bullerskyddsåtgärder inte är praktiskt möjliga eller ekonomiskt försvarbara, på en förskola som inte uppnår god ljudmiljö. Det är en process som berör flera förvaltningar inom staden och det är viktigt att samma inriktning styr arbetet.

• Är rätt ansvariga och finansiärer utvalda?

Finansiering och ansvar kopplat till åtgärdsområde förskolor och grundskolor behöver förtydligas. Planen anger att åtgärderna ska genomföras inom budgetram, men det är svårt att bedöma när omfattningen av åtgärderna och dess kostnader inte framgår av planen.

Planen hanterar inte utmaningarna som uppstår när bulleråtgärderna leder till ökade hyreskostnader för förskolenämnden. I praktiken innebär det att barnens utbildning blir lidande på grund av kostnader till följd av trafikens bullerpåverkan. Det är inte i linje med miljöbalkens inriktning om att förorenaren ska stå för kostnader som uppstår vid miljöpåverkan. Här bör staden överväga en annan finansieringsmodell som bidrar till framdrift för planens åtgärder, i stället för att belasta budgeten som ska gå till förvaltningens grunduppdrag.

• Leder åtgärdsplanen till målkonflikter och i så fall vilka?

I planen lyfts konflikter mellan bullernivåer och stadens ambitioner om förtätning som en viktig del i stadsutvecklingen. Detta berör också placeringen av förskolor och hur barn exponeras för buller. Det behövs tydligare vägledning och åtgärder som hanterar detta och som syftar till att minska riskerna som beskrivs i planen. Det bör inkluderas i arbetet med planens åtgärd om att följa upp användning av Göteborgs Stads riktlinje för hantering av trafikbuller på skolor och förskolors friytor.

De vägledande nyckeltalen om minskad friyta på skol- och förskolegårdar i staden kommer innebära direkta negativa konsekvenser på bullernivåerna. Det saknas åtgärder för hur barn som får mindre friyta ska skyddas från exponering av höga bullernivåer.

Ökad grönska som en åtgärd mot buller knyter samman planen med målen för naturen i miljö- och klimatprogrammet och förslaget till åtgärdsplan för partiklar (PM10). Grönska har också en viktig roll inom stadens arbete med klimatanpassning samt för att främja biologisk mångfald. Bullerskyddsåtgärder i form av bullerplank kan hamna i konflikt med dessa värden, om grönyta måste användas. Det är viktigt att ta fram en tydligare

vägledning för att hantera dessa frågor inom staden, så att berörda förvaltningar kan samverka mer effektivt.